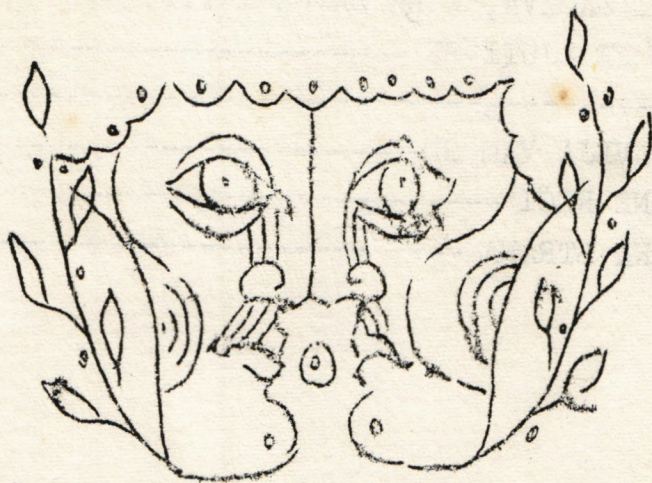

BROJ 1 godina I

ISTRAŽIVAČ

List KLUBA mladih ISTRAŽIVAČA

valjevo, februar 71

SADRŽAJ

Uvodnik: I PRODUKCIJE JOŠ JEDNA RADNA GODINA	str. 1
VELIKE MOGUĆNOSTI ZA SARADNJU SA DOMOM PIONIRA U BEOGRADU	str. 4
NEKE MOGUĆNOSTI ZA SARADNJU OMLADINSKIH DRUŠTVENIH ORGANIZACIJA U RADU	str. 5
OKRUGLI STO "ISTRAŽIVAČA"	str. 7
IDEM, IDEMDOKLE ?	str. 10
PRED NOVIM ZADACIMA	str. 12
KONAČNO NA SOPSTVENIM NOGAMA	str. 13
MOGLO SE I VIŠE U 1970. god.	str. 14
DIVČIBARE U RANIJIM VEKOVIMA	str. 15
PUSTINJA	str. 17
KULINA KOD KRČMARA ; OSTACI GRADA	str. 17
DRŽ SE MEDVEDNIČE, STARINO MOJA!	str. 18
PRILOG BEBY GRUPE	str. 21
IZ DNEVNIKA...	str. 24
Vojnici ISTRAŽIVAČI	str. 26
GOST REDAKCIJE "ISTRAŽIVAČA"	str. 28
PROVERITE - TAČNO JE!	str. 30
BIH, VIDEH, NAPISAH...	str. 31
BILA JE ZABAVA, A NA ZA BAVI ...	str. 32
ČOVEČE NE LJUTI SE	str. 34
REDUS	str. 35
PREDSTAVLJA VAM SE	str. 36
UKRŠTENE REČI	str. 37
SPORTSKA STRANA	str. 38

Uvodnik

I PRODUJE JOŠ JEDNA RADNA GODINA

Piše: Dušan Miheajlović

14. februara održava se druga Godišnja skupština kluba. Na njoj će se sumirati i oceniti rezultati rada proteklog radnog perioda. To nam je i povod da se na njega osvrnemo, nezvanično i letimično.

Pogledajmo prvo njegovu "tamnu stranu".

Kroz ceo protekli period stanje u grupama bilo je različito. Speleolozi, ishrana i fauna radili su kontinuirano i uglavnom dobro, dok su ostale grupe: glora, etnografi, turisti i geolozi radili kampanjski što se najbolje vidi po postignutim rezultatima.

Tek pri kraju godine možemo biti zadovoljniji prijemom novih članova i odnosima prema njima. Ipak i tu ima još dosta problema. Zbog nedovoljne pažnje prijavljenim omladincima, u prvim trenucima, mnogi nisu ni postali članovi. Samo od septembra do decembra /bez članova podmlatka čiji broj prelazi stotinu i saradnika njih preko deset/ 57 omladinaca postali su kandidati za članove, a u članstvo je primljeno oko 10. Ne zadovoljava ni raspored interesovanja u istom periodu: speleolozi-21, ishrana-12, fauna-9, etnografi-6, turisti-5, flora-3, informacije-1. Ovo govori da upoznavanje mladih sa radom Kluba nije bilo kako treba.

Na ovo se nadovezuje začaurenost nekih grupa, geološke npr; česte promene članstva u flori koje ugrožavaju i samo njeno postojanje; nedostatak članova u etnografima, zbog njega je dobrim delom paralisan njihov rad; i drastična smena članstva u turistima, koja je i dovela do privremenog ukidanja grupe. Članstvo je bilo osnovni uzrok zbog kojeg su ove grupe propustile skoro ceo letnji period za rad.

Na planu saradnje Kluba se drugima mnogo se propustilo. Nije mnogo učinilo u saradnji sa srodnim organizacijama u gradu, kao ni sa omladinskom organizacijom. Mnogi izvori stručne pomoći nisu iskorišćeni, posebno u samom gradu. Sa privredom se uglavnom jednostrano saradjivalo-retko su dugoročniji i trajniji planovi saradnje.

Bilo je primera nedopuštene aljkavosti: nevraćanje pozajmljene opreme na vreme, ne blagovremeno odgovaranje na primljenu poštu, ne učestvovanje na izvesnim manifestacijama i slično.

Na dva osnovna nivoa u Klubu biće je puno propusta koji su se mogli izbeći. Na nivou grupe bilo je puno nesredjenih međusobnih odnosa, nije se razvio tkz: "grupni duh", ponekad se nisu poštovali klupski, odnosno grupni interesi, sastanci su bili delom prazni ili sa bespotrebnim raspravama, dok je ponekad nedostajao radni dogovor, podela dužnosti nije bila dobro rešena itd.

I na nivou Predsedništva bilo je problema, kojih nije trebalo da bude. Članovi predsedništva nisu uvek mogli da sagledaju klubske interese, a bilo je i drastičnih primera kršenja osnovnih klubskih načela i pravila. Sve to govori da je Klub zasluživao bolje Predsedništvo.

Uvek se isticalo da je zapostavljeno sredjivanje i plasman rezultata istraživačkog rada - a tek pri kraju smo uspeali da dobrim delom rešimo ovo pitanje.

Moglo bi se navesti još primera a ne treba zaboraviti da je dobar deo problema i sada aktuelan.

Pogledajmo i pozitivne strane ovog perioda, ostavivši po strani ogromno stečeno iskustvo koje se ne da vrednovati.

Čini nam se da Refoma započeta početkom jeseni zaslužuje najviše pažnje. Njom su, prvo, generalno sagledani akutni problemi rada Kluba, a potom je započeta borba za njihovo radikalno rešenje. Dosta je učinjeno, dosta ima i da se uradi, no trajan doprinos ovog procesa je definitivno učvršćenje gledišta - da je Klub osobena stvaralačka zajednica mladih koja se rezultatima svojega rada bori za visoko mesto i ugled u sredini u kojoj se nalazi.

Reforma je donela i organizaciono i programsko sredjivanje Kluba, što je osnov za uspešan rad Kluba.

Pitanje odgovornosti članstva je radikalno postavljeno i to je uslovalo bolju "atmosfera" za rad.

Kvalitativna promena u radu Kluba nastala je stvaranjem Podmlatka kluba. Pitanje novih članova, njihovog interesovanja, obučenosti, kao i problem kadrova, ovim je počeo da se trajno rešava. I na mnogim drugim poljima otvorene su neslućene mogućnosti.

Stručnost članstva u grupama se dosta povećala. Speleolozi su tu dosta uradili.

Iako se 1970 godina neće pamtiti po izuzetnim rezultatima, ne treba zaboraviti ni pronalazak nekoliko značajnih speleoloških objekata, stavljanje pod zaštitu "šuplje lipe", rezultate ishrane na Kopaoniku, i rezultate faune na Mljetu.

Bilo je i lepih primera saradnje. Treba istaći od saradnje sa privredom- saradnju sa "Voćarom". Rudnicima nemetala "Valjevo" "Baranjom" Elektroistokom", na stručnom planu-saradnju sa KOMNIS-om Prirodnjačkim muzejom, profesorima Poljoprivrednog, Rudarsko-geološkog i Prirodno-Matematičkog fakulteta; saradnju sa Turističkim savezom Valjeva, SIT Jugoslavije; i saradnju sa jedinicama i ustanovama JNA.

Informisanje o radu Kluba zabeležilo je ogroman napredak. Redovno je izlazio Informativni bilten, pokrenut je zbornik "Istraživanja" i stvoreni su svi uslovi, sem materijalnih, za izdavanje lista Istraživač.

Ponovo se mora prekinuti nabranjanje. Potrebno je osvrnuti se i na uslove u kojima je Klub radio. Mnogi se mogu upitati: da li se da sredstvima, prostorijama, opremom itd. kojom raspolaže Klub moglo bilo šta postići. Pitanje je na mestu, jer Klub radi bez prostorija u kojima bi se mogli sredjivati rezultati rada, a da ne spominjemo prostorije za njihov smeštaj i izlaganje; bez kolektivne opreme za boravak u prirodi; bez odgovarajuće opreme za istraživački rad grupa nap: speleološka oprema je ne samo nedovoljna, već i zastarela i neadekvatna; bez sredstava za mnoge značajnije programe, a i ono što je uređeno dobrim delom je finansirano iz sredstava članova...

Upravo postojanje i rezultati Kluba, što je i odgovor na ovo pitanje, govore nam o svojoj životnosti Kluba i njegovoj veličini. Mnogih spomenutih problema ne bi bilo da Klub radi u boljim uslovima. Ovako, nije grubo reći, da članovi Kluba rade u uslovima koji upravo i pretstavljaju glavnu prepreku dobrom radu. Članovi, ljudi - kao faktor rada dobijaju u Klubu neslućenu dimenziju i briljantnu potvrdu.

Stoga možemo biti relativno zadovoljni postignutim / i ne pominjući ogroman vaspitni, kulturni i opšte društveni značaj koji Klub ima/ svesni naših slabosti, ali i mogućnosti čije puno ostvarenje ne zavisi od nas, već od uslova za rad koje nam društvo pruži.

VELIKE MOGUĆNOSTI ZA SARADNJU SA DOMOM
PIONIRA U BEOGRADU

Krajem protekle godine, na jednom od sastanaka Predsedništva kluba, pokrenuta je inicijativa za saradnju Kluba sa beogradskim Domom pionira.

Ne čekajući mnogo, sa ideje se prešlo na delo. Zamenik vodje Podmlatka je stupio u prvi kontakt sa nadležnim rukovodiocima u Domu pionira. U razgovoru sa njima opširno smo informisani o dosadašnjem radu Doma, kao i o planovima za 1971. godinu. Posebno nas je zainteresovala delatnost Koma kroz Pionirski univerzitet, u okviru koga postoji i radi grupa pionira pod nazivom "Mladi istraživači".

Za razliku od naših njihove težnje su usmerene uglavnom ka geografsko-istorijskim istraživanjima i izvođenja praktičnih opita iz fizike i hemije.

U vezi ovogodišnjih aktivnosti "Mladih istraživača" navodimo dve tačke njihovog programa povodom proslave 30-godišnjice njihove revolucije:

1. Grupa pionira "Mladi istraživači" radiće na pronalazanju materijala i proučavanja dokumenata na temu : "Šta nam ~~xx~~ pričaju spomen ploče i obeležja naše opštine".

2. Takmičenje "Šta znam o revolucionarnoj prošlosti Beograda".

Očekujemo da će i članovi našeg Podmlatka uzeti učešće u ovim akcijama i time dati svoj doprinos u proslavi 30 godina ustanka. Pored učešća na navedenim akcijama naš podmladak će nastojati da održava što čvršću saradnju sa Domom pionira. Postoje realne mogućnosti da i ostale grupe, kroz predavanja, izložbe uzmu aktivno učešće u ovoj obostranoj korisnoj saradnji.

Velibor Djordjević- Joe

NEKE MOGUĆNOSTI ZA SARADNJU OMLADINSKIH
DRŽAVNIH ORGANIZACIJA U GRADU

Na specijalizovanoj konferenciji OKSO Srbije o društvenim organizacijama održanoj 16 i 17 maja 1970. godine u Soko Banji raspravljano je o mestu i ulozi ovih organizacija u sredinama u kojima delaju.

Dogovoreno je da se veoma interesantni zaključci dostave OKSO i da ovi o ovim pitanjima pokrenu diskusiju svih zainteresovanih.

Zaključke još nismo dobili a ne čini nam se da je OKSO Valjevo na ovom planu mnogo uradio.

Ovaj članak je naš doprinos pokretanju ozbiljnijeg i svestranijeg razmatranje ovih problema, iako se odnosi samo na jedan njihov aspekt.

Neke stvari u radu društvenih organizacije, prvenstveno izvidjača, planinara, ferijalaca i narodne tehnike budu nam oči. Sve organizacije u gradu:

a/ Nemaju potreban kancelarijski materijal, geštetner, telefon, potreban broj pisaaćih mašina i mnoge slične stvari;

b/ Žele da informišu javnost o svom radu, ali samo neke imaju svoje skromne biltene /sa malim brojem strana, malim tiražem i na lošoj tehnici itd/, koje izdaju uz ogromne finansijske napore;

c/ Imaju isuviše skromne prostorije za rad i ekonomate, ali ipak svaka ima svoje prostorije za sve svoje potrebe;

d/ Nemaju dovoljno kolektivne opreme za boravak u prirodi;

e/ Ogroman deo svog vremena troše na obezbedjivanje uslova za rad, ali to čine odvojeno jedna od druge;

g/ Imaju problema sa kadrovima.

Takodje, postoje mnoga dubljanja kativnosti tj. nema koordinacije među programima. Komisija za društvene organizacije OKSO već godinama postoji na papiru.

Smatramo da bi mnogo navedenih stvari moglo da izgleda drugačije i radi toga smo za što širu svestraniju saradnju kao integraciona kretanja među društvenim organizacijama. Ne može se govoriti o poboljšanju mesta koje zauzimamo u društvu dok ne rešimo pitanja za koje smo mi nadležni sami.

PREDLAŽENJE:

1. Da se krene na integrisanje administracije i administrativnih poslova. Želimo ponovo aktuelizirati pitanje plaćenog radnog mesta za zadovoljavanje ovih potreba društvenih organizacija;
2. Da se pokrene list ili bilten ovih navedenih organizacija kao i da se zajednički obezbede uslovi za njihovo izdavanje;
3. Da se dokrajnosti racionalizira korišćenje prostorijskih ovih organizacija, da ekonomati budu u jednoj prostoriji kao i sala za veće sastanke pa i prostorije za rad;
4. Da se postepeno integriše oprema, a da se koordinira nabavka zajedničke opreme kako bi se izbegla dupliranja;
5. Da se zajednički pojavljujemo pred drugim radi obezbeđivanja uslova za rad: novca, prostorijskih i opreme, kao i u borbi za nove članove;
6. Da se pri OKSO Valjevo stvori telo koje bi:
 - a/ koordiniralo aktivnost.
 - b/ izvodilo izvestan broj zajedničkih aktivnosti,
 - c/ omogućavalo saradnju i integraciona kretanja, kao i mesto za sve ostale dogovore.

Da bi ovo telo uspešno funkcionisalo moralo bi: da bude sastavljeno od ljudi koje će birati direktne organizacije i OKSO ali kao ravnopravni partner; da ima odredjenu samostalnost u odnosu na OKSO, koji se ne bi smeo pojaviti kao nadzorni organ; da ima odredjeni program /program bi bio minimum zajedničke aktivnosti/; da ima i odredjena finansijska sredstva za sprovođenje svog programa kojima bi samostalno raspolagalo.

Svesni smo prepreka koje stoje pred ovakvim inicijativama. Na žalost, možda su najveće prepreke u: zadržanosti naših organizacija, međusobna borba za prestiž i bolje uslove rada, plašljivost i rezervisanost rukovodstva, međusobni sukobi itd. Zato i ne mislimo da se ovo može prestići preko noći. Mnogo vremena će proći, mnogo rada uložiće se, pre nego što se značajnije krene.

Važno je početi. Ne sa krupnim i visokim dogovorima, koji će ostati na papiru već od sitnica. "Kamen po kamen-palača", veli narod.

Počnimo od upoznavanja sopstveno članstva sa radom drugih organizacija i sa izbegavanjem konfliktnih situacija i nazovi "konkurencije" i raznim sitnim uslugama.

Biće nam zahvalne buduće generacije.

OKRUGLI STO " ISTRAŽIVAČA "

Ovog puta smo napravili izuzetak i na razgovor smo pozvali dva gosta: bivšeg predsednika OKSO Valjevo Radojčić Milorada-Tuda i sadašnjeg Slobodana Aćimovića. Postavili smo im ista ili slična pitanja i evo njihovih odgovora:

- Kakve su mogućnosti za saradnju OKSO /Dom omladine/ i Kluba?

Aćimović: Saradnja će se odvijati preko komisije za društvene organizacije, koja će objediniti sve specijalizovane organizacije. Saradnja preko komisije koja će imati svoj plan aktivnosti i finansijski plan, je neophodna, da se prilikom saradnje ne bi mešali oni koji nisu članovi organizacije. Pošto će komisiju sačinjavati i predstavnici specijalizovanih društvenih organizacija ona će što se tiče sredstava za manifestacije najobjektivnije rešiti taj problem. Komisija će biti ta koja će za OKSO pripremiti materijale za sastanke a koja će na osnovu planova specijalizovanih društvenih organizacija dati obojima ocenu rada, njihovu korisnost itd. List SO Valjevo "Reč", služiće za objavljivanje vesti, namere društvenih organizacija. Znači "Reč" neće biti apolitičan, već informativan list.

Radojčić: Mi u Domu omladine nastojimo da saradnja između Kluba i Doma bude što plodnija. Mogućnosti za saradnju su ogromne, samo ih treba racionalno iskoristiti. Ovog puta reći ću samo da prostori i kadrovi Doma omladine uvek stoje na raspolaganje članovima Kluba. Medjutim, o finansijskoj pomoći ne treba ni razgovarati jer ni mi nemamo dovoljno sredstava za realizaciju sopstvenog programa aktivnosti.

- Šta ćeš učiniti da saradnja između specijalizovanih društvenih organizacija /izviđača, planinara, istraživača.../ postane još bolja?

Aćimović: Malo je pažnje posvećeno komisiji za društvene organizacije. Proširivanjem komisije, povećanjem broja članova pozivajući se na načela donešena na Kongresu SO Jugoslavije od 1968. godine, većim podržavanjem od ostalih komisija, sve će to imati velikog udela na polju saradnje između OKSO i specijalizovanih društvenih organizacija.

- Da li je normalno da i dalje ostaneš starešina izvidjača?

Aćimović: Mada starešina nije plaćena funkcija i dalje ću ostati starešina odreda. Na poslednjoj Godišnjoj skupštini odreda sastavljen je Štab i savet odreda. Pošto sam najposrednije vezan za izvodjenje akcije, od kojih je jedna nedavno izvedena i uspela iznad očekivanja, i oko organizacije republičkog marša na kome će učestvovati 2000 izvidjača, organizacija bi osetila teškoće ukoliko bih se povukao. Ukoliko se na sledećoj Godišnjoj skupštini odreda ukaže za potrebno, biraće se novi starešina odreda.

- Šta ćeš učiniti da Dom omladine postane žiža kulturnog i stvaralačkog rada mladih?

Radojčić: U našem narodu dobro je poznata poslovice koja kaže: "Jedna lasta ne čini proleće". Ta poslovice prevedena na naše uslove glasi: "Ni ja kao jedinka ne mogu mnogo učiniti". Zato ću reći šta smo se mi, u radnoj zajednici, već dogovorili, da bi Dom postao žiža kulturnog i stvaralačkog rada mladih. Ali pošto je spisak takvih mera ogroman, nadam se da mi nećete zameriti ako budem nabrojao samo neke od njih. U prvom redu nastojaćemo da u sačinjenom repertoaru Doma poštujemo mišljenje i predloge mladih ljudi, a zatim nastojaćemo da stvorimo normalnije uslove za rad ove institucije. Pokušaćemo da organizujemo što više akcija, kako bismo imali za svakog po nešto. Svoje radno vreme prilagođavaćemo mogućnostima i potrebama mladih ljudi.

- Kao stari aktivista i dosadašnji Predsednik Omladine, šta misliš, da li je ispravno da sadašnji Predsednik istovremeno bude i starešina izvidjača.

Radojčić: Pošto je ovo pitanje diskretno, izneću samo moje mišljenje. Po meni da li će neko obavljati ove dve funkcije najviše zaviso od njegovih interesa i organizacionih sposobnosti. Kada bih se ja našao u ovakvoj situaciji i treba da se opredeljujem, rekao bih ne. Razlog za ovakvo stremljenje leži u principijelnim stavovima: da se treba boriti protiv akumulacije funkcija; težim da se većem broju ljudi ukaže poverenje u želji da se iskorene sve sumnje o objektivnosti itd. Medjutim, što se tiče zakonskih normi, moram istaći da tu nema nikakvih ograničenja. Ipak, mislim da moralna opredeljenja u ovom slučaju odlučuju.

- Kada ćeš ponovo navratiti u Klub, ali kao stari istraživač - a - aktivista?

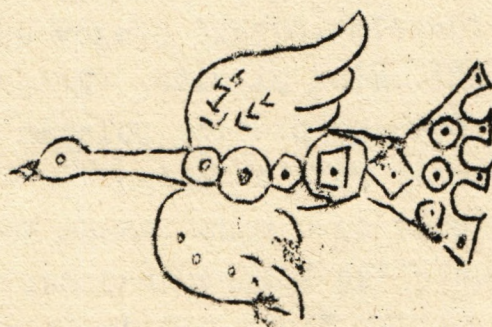
Radojčić: Pošto sam jedan od inicijatora formiranja Kluba to moram istaći da mi je rastanak sa Klubom teško pao. Medjutim, mislim da ne treba tolerisati nedisciplinu, neodgovornost pojedinaca, loše medjusobne odnose i birokratske postupke. Otuda, od predstojeće Godišnje skupštine očekujem da reši ove probleme pa bi zato, možda, bilo bolje da ste me onda pitali. Ja sam spreman da i danas budem član Kluba, naravno, ako se oceni da sam mu potreban i ako se reše ovi problemi.

- Kada će se ostvariti ideja o stvaranju jedinstvenog fonda za finansiranje specijalizovanih društvenih organizacija?

Aćimović: To je zaista dobra ideja i baš je sada vreme za stvaranje takvog fonda. Medjutim, to za ovu godinu ne dolazi u obzir jer je do 15. januara 1971. godine bio rok da specijalizovane društvene organizacije podnesu zahteve za stvaranje takvog fonda. Naravno, to ne umanjuje šansu da se ideja prihvata i dalje, već je treba što pre razmotriti, da bi se prvom zgodnom prilikom iznelo na sednicu Skupštine Opštine Valjevo. Preme sadašnjem stanju stvari, za stvaranje fonda je najpovoljnija 1972. godina.

- Kada ćemo se sresti na nekoj zajedničkoj akciji-maršu /izvidjači i istraživači/?

Aćimović: Naši susreti nisu bili brojni. U protekle dve godine sreli smo se samo dvaput: na prvomajskom maršu "Stazama narodnih heroja" 1969. godine i na oktobarskom maršu iste godine. Od 3. do 8. jula organizovaće se marš Valjevo - Bela Crkva, povodom 30. godišnjice dizanja ustanka u Srbiji. Marš će objediniti izvidjače, teritorijalne jedinice, stanovništvo itd. Ovaj marš će biti jedan od većih u Srbiji za poslednjih desetak godina.

IDFM, IDFM.... DOKLE?

PIŠU: Slobodan Račović

Kratak dogovor.... Odluka je doneta. Idemo u pećinu "Zvekaru" u selu Bobovi. Napuštamo Bivak i u koloni se krećemo preko Orlovice predivne visoravni sa koje, čini mi se mogu dobiti kamenom do Zavojnice, Medvednika, Jablanika. U daljini se ocrta- vaju konture Cera. A tamo, iza velikog mora ravnice vidi se Avala, dok se na nebu ocrtava silueta tornja. Žurimo. Sustižemo seljake. Kratak predah. Proveravamo put. Gledam kartu. Sve je u redu. Još malo i na ulazu smo u jamu. Nismo čestito popušili ni cigaretu, a već pokret. Misli mi se roje munjevitom brzinom. Koliko je duga? Nova "Šuplja lipa"? Svi u koloni ćute. Svi razmišljaju. Siguran sam o istom. Stižemo do nekih kuća. Razgovaramo sa domaćinom. Služi nas suvim šljivama. Uzimamo po koju i za posle. Pokazuje nam gde se na- lazi ulaz u pećinu. Savetuje nas da ne ulazimo. Njegova majka nam samo reče: "Nemojte deco ići pod zemlju. Tu djavoli vladaju". Dolazimo do ulaza. Ponoja predah. Pripremamo opremu. Proveravam brener, prusik, bižur... Sve je gotovo za tri-četiri minuta. Sedamo, karbituše su aktivirane. Plamen se leluja pod udarima toplog poveta- rea. Poslednji dogovor. Nervi su zategnuti. Udarne ekipa je odredje- na. Pripremamo opremu. Jurišice, užad,... Snimatelji proveravaju bu- sole, olovke. Još jedan dim povučem na brzinu. Krećemo. Strmo je. Moramo na navez. Tišina... Samo se čuje "Popusti, još...". Na samom smo ulazu. Još jednom proveravamo opremu. Kanal ide horizontalno. Ulazimo... Kako je sve čudno. Senke su izdužene. Svetlost karbitu- še osvetljava deo po deo odaje. Oči su se već privikle na tamu. Šum... sam se. Pored glave mi prolete slepi miš. Da, taj naš večiti prati- lac. Volim ga i isto toliko mrzim. Kad ga vidim siguran sam da ima kiseonika, tog nevidljivog prijatelja. Svaki njegov udarac krila ili udar u šlem me trgne, uplaši. Misa mi viče: "Kraj". Ne mogu da verujem. To je ono što mrzim, čega se plašim. Dolazim do njega. Na- še lampe osvetljavaju jedan procep koji se ubrzo završava malom pu- kotinom. Sve naše nade, želje pale su u vodu. Bacam žestvice. Psujem. Nemoguće. A priče da je duga nekoliko kilometara? Oni se površine očekuju da im javimo da li da ulaze. Zinuo sam da ih viknem, da im kažem da ne ulaze, kad Misa vrisnu. Neartikulisan, ali svakom peći- naru poznat uzvik.

Okrenuh se. Stoji na jednoj platformi na 3-4 metra od zemlje. Pozivam ostale da počnu sa ulazom. Provlačimo se kroz uzan kanal. Noge napred i santimeter po santimeter napreduje. Držim ga na užetu. Dobro je stao je na platformu. Fiksiram konopac. vežem se. Provlačenje je grozno. Nos mi rije po blatu. Stižu ostali. Oni će se lako provući. Sa nekoliko udaraca ašova otvor će biti dovoljno širok da kroz njega prodje i Aćim. Konačno sam na platou. Dogovaramo se kako dalje. Pripremam "Prusikove gaće" i sa dva skoka abzelom sam na dnu. Noge mi upadaju u blato.. Gledam levo i desno. Nailazimo se u kanjonu podzemne reke. Krećemo napred. Sve kroz vodu. Cipele popuštaju. Nailazimo na nekoliko divnih stalaktita. Idemo dalje... Hodnik zavija levo, pa skreće desno...Provlačimo se ispod jednog prerasta. Divimo se belojoj boji stena, koja odjednom postaje crna. Da upravo tako: crno beli kanjon. Zid... Da, nema dalje. Žao mi je. Potok tu ulazi u stenu. Zaželim da sam jedna njegova kap, da idem dalje. Razgledamo male kaskade. Sa vrha tavanice se proteže ogroman saliv. Ne, to nije moguće HELAKTIT. Taj ukras o kome smo čitali, ali nikad nismo videli.

Zovem Misu. Grlimo se. Ljubimo... Pristižu i ostali. Svi su nasmejañi. Naši gosti—članovi turističke grupe fotografišu. Bljesne blic, pa sve utone u stolecima stari mrak. Neko upita koliko je sati. Ne mogu da verujem već 13^h. Autobus za Valjevo polazi u 16^h. Treba požuriti. U povratku nailazimo na još jedan hodnik—pritoku glavnog potoka. Prolazimo i taj hodnik. Ne možemo a da ne zastanemo pred jednim divnim - mramorno belim stubom. Ponovo blic i povratak nazad.

Brzo izlazimo ka površini. Razvezujemo sistem. Konačno - na polju. Sunce raskošno prosipa svoju svetlost. Na tim blatnjavim licima se razleže osmeh. Galamimo... A onda svi složno zapevasmo: "Kad pećinar...". Razleže se naša pesma po okolnim brdima i svima objavljuje da je još jedna pećina pronadjena. Da je još jedna dobro čuvana tajna prirode otkrivena. Objavljuje o još jednoj speleološkoj pobedi u večnoj i nemišosrdnoj borbi sa prirodom.

Žurimo. Pozdravljamo se da drugovima onim tradicionalnim speleološkim "Srećmo!".

PRÉD NOVIM ZADACIMA

Nalazimo se na kraju još jedne godine rada, obogaćeni iskustvom koje nam je dala ta godina, uvećanim znanjem i većim sposobnostima. Sada kad se sećamo onih trenutaka našeg istraživačkog rada, moramo biti zadovoljni svojim radom i rezultatima, mada nam se to sve čini nedovoljno, i premalo za naše mogućnosti. Da mogućnosti su velike, ali moramo priznati i to da smo dobar deo tih mogućnosti, ostvarili, konkretizujući ih kroz akcije i izlete u prirodi. Setimo se samo da smo mi "divljaci", ove godine, uspešno jeli 20 dana "divlju" hranu na Kopaoniku, da smo se borili protiv gladi na Povelenu, prepešaćili Kopaonik za 29. novembar i upoznali valjevsku okolinu sa našim radom. Setimo se da smo za to vreme pojeli, kilograme i kilograme zelja, maslačka, koprive, zmija, žaba i gušterova. Za nama ostaje obilan elaborat o ishrani na Kopaoniku, sa svim mogućim podacima, od težine članova, na eksperimentu, do izrađenih fotografskih karata, na kojima se vidi kvalitativni i kvantitativni raspored jestive flore i faune, dela Kopaonika. Pored ovih rezultata koji su sigurno primarni, divljaci protekle godinu mogu svrstati, u najuspešnijiu godinu svog postojanja, po rezultatima druge vrste i prirode. To su rezultati one vrste za koju najviše interesovanja pokazuje Klub. To su brojni kontakti sa omladinom i stano- vništvom kraja u kojima smo boravili, putem kojih smo veoma uspešno propagirali i demonstrirali naš način ishrane, naš pokret istraži- vanja i naš Klub istraživača. Možemo se pohvaliti da smo stekli prijatelje u čitavoj Srbiji, zatim Zagrebu, i drugim mestima. Mnogi od njih su postali članovi saradnici naše grupe, a posebno je inte- resantno to što će se u Raškoj pri odredu izvidjača "Predrag Veli- manović" formirati sekcija ishrane, te će i oni učestvovati na na- šoj centralnoj akciji.

I kad pogledamo sve to nemožemo da nebudemo nezadovoljni. Medjutim, moramo priznati da smo se veoma nemarno poneli prema re- zultatima rada, te tako pokazali krajnju neozbiljnost i nezaintere- sovanost za sredjivanje tih rezultata. Izrada elaborata, sredjivanje dnevnika i izradu dijapozitiva i foto dokumentacije.

Ipak ovi neuspesi, koji nekada i nisu pravi neuspesi nemogu nas obeshrabit, ne mogu nas demoralisati i umanjiti naš entuzijizam. Oni mogu samo da nas stimulišu, u našoj rešenosti da zadatke koji pred nama postoje, obzirom na prirodu našeg pokreta "divljaci" će ove godine pokušati da unesu mnogo novoga u svoja istraživanja, da obogate sebe i druge novim saznanjima, da još čvršće i neposrednije vežu za prirodu i njene blago, da spravom, prezentuju, valjevsku podgorinu, na njihov način da srede svoje radove, povežu članstvo sa stručnim i obrazovanim ljudima. Nadamo se da ćemo uspeti u svemu ovome i da ćemo i dalje važiti za jednu od najboljih grupa u Klubu, i u trećoj godini njegovog postojanja, trećoj stepenici svog razvitka.

Jež Željko

KONAČNO NA SOPSTVENIM NOGAMA

U prošloj godini turistička grupa postojala je samo "na papiru". Celokupan posao koji je bio u nadležnosti grupe, obavio je u okviru svojih mogućnosti jedan jedini čovek-referent foto službe Savković Vladan.

Više se nije moglo tako, pa je 1. XI 1970. god. na sastanku Predsedništvo odlučeno da oživi rad grupe. Predsednik kluba preduzeo je na sebe da pronadje mandatora za obnavljanje turističke grupe.

I od 1. XII 70 Savković Vladan-referent foto službe i Marković Slobodan-tehnički sekretar intenzivnim radom i upoznavanjem zainteresovanih sa programom rada grupe uspeali da povećaju broj kandidata na 14.

Kako rad grupe u mnogome zavisi od vremenskih uslova to je grupa iz tih razloga, kao i zbog kraja polugodišta i januarskog ispitnog roka, uspela da izvede samo dve akcije, i to 27. XII 70 u Robajama u pećini "Šuplja lipa", u saradnji sa speleološkom grupom, a drugu u trajanju od 27-31. I 71 u selu Stave u bližoj okolini.

Za to vreme redovno su održavani sastanci na kojima je diskutovano o tekućim problemima: itd. opet saradjujući najviše sa speleološkom grupom.

27. I 71 je održano prvo od niza predavanja koje će grupa držati, na Stavama, a na kojem je bilo prisutno oko 60 meštana. Takodje su održana predavanja u dva razreda u Gimnaziji čije razredne starešine imaju razumevanje za rad našeg kluba, i jedno predavanje u valjevskom Garnizonu.

Slobodan Marković

MOGLO SE I VIŠE U 1970. -oj

U proleće 1970. godine sa oživljavanjem životinjskog sveta grupa počinje sa izvođenjem akcija. U početku su to bile jednodnevne akcije u bližoj okolini Valjeva i to na Vidrak, Pećinu, Bobiju, dolinu reke Gradac i kao najznačajnija u Dubokom potoku. One su služile za upoznavanje članova sa radom na terenu i prikupljanje materijala za zbirke.

I pored toga što grupa nije imala potrebnu opremu ona je uspela da u izvesnoj meri obuči i praktičnom radu na terenu. Materijal koji je prikupljen u ovom periodu poslužio je obučavanje novoprimitljenih članova.

Prvog maja izvedena je prva višednevna akcija i to u Jautini na kojoj je učestvovalo 13 članova. S obzirom na je taj kraj bogat vodenom biocenozom. Najznačajnija tada napravljena zbirka je zbirka rakova. Pored toga uhvaćeno je i preparirano veći broj gmizavaca, insekata i ptica.

Početkom leta izvedena je trodnevna akcija u Petnici. Ona je posvećena istraživanju livadskog i pećinskog živog sveta, tako da su najznačajniji materijali skupljeni baš sa tog terena. Na akciji je učestvovalo 10 članova kojima je ovo bila generalna provera pred polazak na centralnu akciju.

Prvog juna počela je centralna akcija na ostrvu Mljetu. Ovo ostrvo je izabrano za proučavanje zbog specifične dalmatinske faune koja u tom predelu nije dobro ispitana. S obzirom na veličinu ostrva grupa je bazirala svoj rad na severni i srednji deo.

Istraživanje je trajalo 20 dana i za to vreme prikupljeni su mnogi materijali iz svih oblasti koje grupa proučava.

Jedno vreme akciji je prisustvovao i stručni saradnik Kosta Dobrivojević sa Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu.

Na Mljetu je napravljeno nekoliko zbirki iz raznih oblasti životinjskog sveta, a najznačajnija je zbirka guštera sa posebno zanimljivim endemičnom vrstom macaklina.

Pored toga veoma je važna i velika zbirka leptira i raznih drugih opnokrilaca.

Isto tako preparirano je i nekoliko sisara od kojih se grupa naročito ponosi mungosom koji i zauzima počasno mesto u ovoj zbirci eksponata.

Posle centralne akcije prišlo se sredjivanju postignutih rezultata. Međutim, zbog odsustva stručnih saradnika ovo nije ispunjeno do kraja i materijal stoji konzervisan u prostorijama grupe.

Sveta Jovanović

Iz knjige B. Lome "Divčibare"...

DIVČIBARE U RANIJIM VEKOVIMA

Divčibare, koje se zbog svoje neobično povoljne klime sada u najvećoj meri koriste kao mesto za odmor i lečenje, u ranijim vekovima korišćene su za druge svrhe. Zna se pouzdano da je još u rimsko doba preko Divčibara vodio put koji je spajao sadašnji valjevski i užički kraj. Guste šume Maljena tokom vekova su eksploatisane, a na pašnjacima koji su se javljali uzgajana je stoka. U staro doba su i Divčibare bile obrasle četinarskom šumom, u kojoj je dominirala smrča, od čijeg je mnoštva ostalo samo nekoliko stabala u predelu jezera. Kasnije su nastali prostrani pašnjaci, prošarani četinarskim i listopadnim drvećem. Za vreme Turaka pašnjaci i veće četinarske šume bili su vlasništvo turskih trgovaca koji su obavljali uzgoj i prodaju stoke.

U vreme kada je počeo prvi srpski ustanak vlasnik gotovo celih Divčibara bio je Turčin Deli-aga Serčesma, rodom iz Srebrenice. On je sa svojim saradnicima Srbima tovio stoku na Divčibarama i ovnove prodavao u Bosni a rogetu stoku u Dalmaciji. Od Deli-age divčibarsko polje je kupio knez Miloš, te su za njegov račun uzgoj stoke na Divčibarama vršili kao čobani seljaci iz valjevskih i užičkih sela, dok su se staničarice, obično žene ili bliže rodjake čobana, starale o muži i spremanju sira i kajmaka. Pošto je kasnije knez stoku odgajanu na Divčibarama podelio seljacima maljenskih i drugih sela sa padina Maljena, na Divčibarama su počele da niču seoske bačije.

Blagotvorni uticaj klime Divčibara na čovečiji organizam medju prvima je zapazio knez Miloš, doljazeći zbog poslova vezanih za tov stoke. Boraveći na planini preko leta, knez se odmarao, okružen lepotom Divčibara, u "gospodarskim kolebama", koje su se nalazile na mestu današnjeg poštansko odmarališta. U blizini je bio izvor hladne planinske vode, prozvan od naroda knjaz - Miloševa česma. Ovaj izvor je sada kaptiran za potrebe snabdevanja vodom PTT odmarališta. U prošlom veku Maljen je koristio za odmor i timočki vladika Melentije, rodom iz planinskog sela Osečenice. On se smeštao u svoju brvnaru na Osečanskim barema. U ovom delu Maljena, kod "vladičanske kolebe", kako ju je narod nazvao, svake godine na dan 9. avgusta održavao se veliki narodni vašar, koji se i danas održava u samom centru Divčibara.....

IZ RADA GRUPE

U delokrugu rada turističke grupe Kluba zapaženo mesto zauzima dokumentacija o snimljenim objektima. Za ovaj pripremili smo vam arhivsku gradju o jednom manastiru i ostacima jednog srednjevekovnog grada.

PUSTINJA

Pripremila: Mitra Andrić

Po nekim elementima svoje arhitekture crkva manastira Pustinja produžuju, kao dalek odjek tradicije raške arhitektonske škole.

Bočne lukе koji nose kupolu nadvišavaju svojim temenima lako prelomljene svodove transpeta. Ali, graditelj nije iscrpeo sve svoje intencije i znanje jedino u želji da se ugleda na arhitekturu raške škole.

Neobična je pojava trompa koji prihvataju kupolu. Još čudnije deluje prostorni oltarski deo odvojen zidanim ikonostasom nasuprot potpuno suženom zapadnom traveju. Istovremenim dimenzijama i svojim rasporedom izazivaju pomisao o sasvim zakržljaloj ideji trikihosa.

Na zapadnoj strani na mestu gde se krovovi oslanjaju na zvonik postoje dva poprsja, dve glave s delom grudnog koša. Izgleda da je severni muški, a južni ženski lik. Koliko se može videti po delovima na kojima je obijen malter, crkva je zidana od lomljenog kamena i sige.

Ne zna se kada je nastala. Živopisana je 1622. godine. Obnovljena je 1750. godine a gorela je 1789. godine. Za vreme rata 1788. izuzetno je sačuvan živopis u crkvi manastira Pustinja.

Crkva je posvećena Vavedenju - Bogorodice.

Ktitor ove crkve je Jeremonah Joakim, što se vidi iz freske na kojoj on daje Bogorodici crkvu Pustinju.

KULINA KOD KRČMARA - OSTACI GRADA

Pripremila: Radmila Živanović

Na samom vrhu brda Kulina iznad sela Krčmar, 25 kilometara južno od Valjeva, nema nikakvih tragova starina. Vrh je sav od kamena i liči na kulu, te je verovatno po tome i dobio ime Kulina. Ali idući grebenom brega ka izvoru Krčmarske reke, nailazi se na izduženi greben koji je niži od vrha Kuline.

Na njemu se po celoj dužini vide ostaci grada čije zidine ne štrče iznad visine grebena. Grad ima izduženi oblik i proteže se pravcem - istok zapad sa jednom većom kulom na zapadnoj strani. Dužina grada je oko 70 - 80 metara a glavna poligonalna kula ima u prečniku oko osam metara. Ispod kule nalazi se prirodni prokop oko 10 metara dubine a sam terēn na kome se nalazi grad, idući od kule ka istoku pada za nekih 10 - 15 metara. Istočni kraj grada završava se jednom zaravni, ispod koje se nalazi ponor kroz koji protiče Krčmarska reka a potok koji ide od Markovih čenaka, koji su pod samim gradom uliva se u Krčmarsku reku. Te rečice čine prirodnu branu grada sa severa, istoka i juga, dok je sa zapada grad branjen pomenutim prirodnim usekom, odakle je bio prilaz, pa je sa te strane i postavljena glavna kula.

"ISTRAŽIVAČTVA" REPORTAŽA

DRŽ SE MEDVEDNIČE, STARINO MOJA!

Piše: Slobodan Račković

Prljava autobuska stanica i gužva. Jedva se probih do autobusa, na kome stoji tabla: Valjevo-Stave. Sedimo nas dvojica u šaragama i čekamo da ova škloporcija od autobusa krene. Krčanje menjača najavi polazak. Vozimo se svaltiranim drumom ka Loznici. Pripiti seljaci pričaju doživljaje sa današnje slave. Pa da. Danas je Sv. Sava. Dreknuh Boriši na uvo: "Biće posla za etnografe" "Jes, jes dađ je Pričević" - odgovorio mi on i poče da se gnezdi na sedištu, jer mu je jedan djilkoš stao obema nogama na vrhove prstiju. Gužva... Više od polovine putnika su omladinci. Autobus poče da kmeči, da kašlje, tandrče. Put je grozan. Rupa do rupe. Očekujem svakog trenutka da nešto pukne otkači se. Najzad stade. Kondukter dreknu: "Izlazi, šta čekate". Izletesmo iz male u veliku gužvu. Gomila ljudi, sigurno hiljadu. Razgledamo stave. Pedesetak kuća, tri kafane, tri prodavnice, škola, zadružni dom... Kroz selo protiču dve reke i na svakoj od njih po ćuprija. Jedna nova-gvozdena koja godinama odoleva ćudima Obnice i druga-mala drvena koju svake godine reka sruši.

Čudne su to reke. Meštani ih vole i plaše ih se. Preko leto dva lončeta vode, alu u proleće kada se stari, moćni Medvednik nakašlje. Kad sa svojih starih pleća počne da izbacuje sneg i kad iz utrobe počne da bljuje vodu... Tada se zemlja trese. Bujica nosi sve pred sobom. Kuće se pune muljem. Ljudi beže na okolna brda: Orlovicu, Vis,.... Danima nema spavanja, a onda se život vraća u selo. Čiste sekuće, proravaju njive. Plaše ga se i sažaljivaju, jer znaju da su to poslednji trzaji starca. Nekad je on bio silan i moćan. Iz njegove utrobe je mesto male Obnice tekla možna reka. Reka koja je sve rušila, lomila. Njegova moćna pleća su se zgrbila pod teretom godina, a čuperak, taj čuveni čuperak koji se dizao visoko, visoko na grebu i koga su svi sa strahom gledali davno je nestao. Uhasio se. Više u tebi, prijatelju moj nema one snage. Danas ni vodu ne bljuješ, a kamoli lavu. Gledam te, starino, kako malaksavaš, kako umireš, ali te se još pošim. Dobro te znam. Znam te tvoje večno natmurene vedje... Umireš, al' se boriš, stari moj. Bori se stari, jer si nas ti tome učio. Odgajio si Iliju Birčanina-tog strašnog OBOR-kneza kome ni dahije nisu u oči smele pogledati, a njegovi naslednici ne poštuju tvoju starost i bezobrazno ulaze u tvoju utrobu tražeći pećine.

Neko me lupi po ramenu. Prčoje. Na glavu je natuko staru šeširčinu i luta. Okrene se za svakom devojkom. Priča... Uzbuđen je. Žurimo kući u koju smo se smestili. Jedna stara, skoro napuštena kuća sija novim sjajem - sjajem mladosti, jer tu će 25 naših drugova provesti sedam dana.

Nebo se namračilo. Prve kišne kapi... Vetar počinje da duva. Ulazimo u kuću uz obavezno ljubljenje i poneku šalu. Boriša je odmah naseo. Umesto radije, Prčoje mu daje "vital" ulje. Prijatan, istraživački smeh. Dežurni nas poziva da večeramo. Sa uživanjem punimo usta pašuljem pomešanim sa preprženim ajvarom - speleološkim specijalitetom.

Speleolozi nam pričaju o svojim najnovijim otkrićima. O pećini u Bobovi - koja je kanjon podzemne reke. Ovu pećinu su samo delimično istražili. Radove će nastaviti naproleće. Nadaju se da će vode biti dovoljno u pećini, i da seljaci neće više morati da pešače 2,5 km po vodu.

Turisti su napravili niz uspelih snimaka u pećini.

Cuja - General iz ishrane se žali da mu neko večito ispumpava dušek i da ne može da spava više od 12 sati.

Kiša je odjedamput prestala. Pojavile su se i prve zvezde. Pripremamo se na igranku. Pinokio se sprema da vodi kolo. Sisoje ima sastanak sa devojkom....., dežurni pere sudove. Pljusak, ne mogu da verujem. To se stari prijatelj Medvednik šali sa nama.

Bila je zabava i prošla. Ustajemo rano. Svi obavljaju svakodnevne poslove. Za koji minut i topao kačamak je na stolu. Brzo se jede. Svi žure. Speleolozi idu u Drenajić, živopisno seoce pod samim vrhom Medvednika. Zaviriće u njegovu utrobu.

Moram na autobus. Zdravim se sa drugovima. Speleolozi kreću. Pozdravljam ih sa speleološkim - srećno.

Gledam u Medvednik. Naljutio se. Skupio je vedje... Ne mogu da verujem svojim očima. Osmehuje se. Osmehuje se hrabrim speleolozima, koji se ne plaše njegove moći, njegovog davno zaspalog vulkana...

Dovidjenja stari, čuvaj mi moje drugove.

PRILOG BABY GRUPPE

Uredio: Slobodan Raković

POGLAVJE U PROLAZU

Veliki orlovski nos opaljen suncem i malo oguljen na vrhu, štrčao je na sitnoj glavi pijanog čoveka koji je sedeo u uglu. Krhkih, opuštenih ramena sedeo je nemarno i nervozno dobovao prstima po stolu. Trag udarca koji se protezao od usta ka uhu na čijim se krajevima isticalo crvenilo davalo je neki grub i oštar izraz lica koje je i onako izborano, puno nekih čvoruga, budio je u meni strah i nesigurnost.

Ponekad je nemarno digao svoju tanku, krhku ruku, obraslu maljama i podigao je čuperak masne i nemarno očešljané kose. Možda zato da bi pokrio deo izboranog čela ili možda iz navike.

Sitne kržljave oči kao da su virile ispod nakostrešenih obrva i sijale su nekim čudnovatim sjajem kao da su tražile nekog. Sve češće i češće teški kapci spuštali su se na dole.

Otvarao je usta nešto da kaže, ali odebljali i nepokretan jezik nije mu dozvolio da se dobro izjasni. Čulo se samo mumljanje a na kraju bi napućio ispucala i suva usta i zaduvao jako da se svuda širio miris alkohola.

Vida Štulić - podmladak

R A Z M I Š L J A M o ljubavi

Hiljadu puta pomišljala sam da pobegnem od sebe, od samoće, od svojih misli. Bežala sam a nisam znala od koga. Zvala sam a nikog nije bilo. Bila sam sama i napuštena. Sa mnom je bio moj život, moja promašena sreća, moja izgubljena ljubav. A negde daleko je bio on.

Između nas je sudbina postavila svoju rešetkastu zavesu. Tešila sam se što su na toj zavesi bili veliki rešetkasti otvori, jer možda će kroz jedan od njih moja sreća ući i stići do mene.

A sada je sve pusto.

Razmišljam tako o mom životu, o mojoj sreći. Onda se razočaram, postajem tužna i nesrećna. Pokušavam da odbacim ta razmišljanja. Ali one me prate, uvek su uz mene. Moram pronaći nekoga ko će mi odgurnuti moje misli.

Mora to biti neko jak i hrabar, neko ko će me voleti, neko ko će sa mnom podeliti moju sreću i odvesti me negde daleko od samog sebe, od mojih dosadašnjih razmišljanja.

vida štulić - podmladak

SLUŠAJ ME

pesma 1

Oborio si život
u radjanju sunca
Nasmešio se mesec u podne
sanjala sam te.

pesma 2

Ne mogu više da ti
napustim obalu
Vezana sam za svaki
kamen
Pod tvojim nogama.

pesma 3

Stojim na kraju tvog
sveta
Izmišljam beznačajne
stvari
Da bih govorila s tobom
Ne smem da otvorim
tvoja vrata.

pesma 4

Pocrvenim od straha
Da mi je traženje uzaludno
I da mi jednu moju
istinu
Nećeš razumeti.

pesma 5

Ipak pokušaću
Ti ćeš razumeti
znam....

pesma 6

Daj mi jedan trenutak
Da se iskažem
slušaj me....
Celo vreme ću ćutati

pesma 7

Pobegla bih od ivice zime
Onda bih se udavila
u poslednjim smetovima
Zato ... što sumnjam

pesma 8

Mešam te sa jednim danom
U kome si bio beznačajna priča
Sad te život meša u sve dane
U kojima si roman
zbunjena sam.

pesma 9

Duboko sam zagazila u tvoju baru
Ali nije mi žao
Umesto trski rastu jabuke
Umesto banana cvetovi
I da hoću, neću više da izvučem nege.

vida štulić - podmladak

I S P O V E S T

Bila sam zrno peska
u oku ranog jutra
dok sam čekala na brežuljku
da me vetrovi odnesu
neznano kome
neznano kuda.
U snu sam te poželela
da me vetar već nije nosio
na obalu mojih želja
razmišljala da će mi
biti žao što ti nisam
rekla da te volim.
Ali vetar je uzeo
sve što sam volela,
a ja nisam mogla da ga vratim.

Vida Šutuljić - podmladak

STEVA

Moj komšija Steva
mnogo voli da peva.
A uveče kad se smrači
kod Steve se okupe iz
naše ulice pevači.

Za to vreme

Zoran i Djordje
poberu Stevino grodžje.
Steva ih gleda, javno se ne ljuti
samo sedi i zamišljeno ćuti.

Ivan Tomašević - podmladak

IZ DNEVNIKA ...

Čovek je najjači kad stvara, u tome je smisao njegovog postojanja

Juče je Sunce izašlo sa senkom Merkura. To nije izlazak rdjavog Sunca!? Put do Petnice još je vlažan od rose. Povijena pod teretom ranca, kreadem svaku stopu puta. Moram da stignem što pre. Moram stići pre zova ptica dok ne odu u svoju svakodnevnu šetnju.

Ako zakasnim, Petničkoj pećini će nedostajati deo života.

Moj život pripada prirodi, njoj uvek novoj. Zove me da nadjem novo u starom čenu, novo u izvoru beke, mirisu šume.

Danas ću tražiti novo u njoj, stvorenoj u neolitu. Prva me je povukla k sebi. Otkrila mi je život koji sam čula, koji je većito nov, privlačan.

Rukama puklim od motike, nastavljam sa kopanjem. Moram naći dane koji su skriveni u tim krečnjačkim gromadima. Zaškripala je zemlja pod motikom. Znači, tu je! Tu je deo prošlosti koju želim da upoznam. Moram biti oprezna, mogu oštetiti delić stvarnosti. Motika je gruba, ležem u blato i lagano kopam rukom. Nokat se slomio. Krv teče, ostavlja trag; možda samo hoće da zabeleži ponovno radjanje onog što je za trenutak umrlo. Kopam, i gle, tu je, zajedno jedno kraj drugog, glineni sud i zubi od pećinskog medveda.

- Samo oprezno da skinem blato. Neće se oštetiti. Ne sme!

Osećam hladnoću po nedrima, kaljava su. Tu je najsigurnije da se ne uništi. Zar je važno što sam kaljava i mokra! Našla sam ono što je cilj mog istraživanja. Ali, to je samo delić cilja. Moram ići dalje!

Potrbuške provlačim se kroz uzani kanal. Rudarska lampa osvetljava put, idem u novo. Gajtan je zapeo o stenu. Ne mogu dalje napred. Ne mogu ni nazad. Prolaz je uzan. Ja i neću nazad. Rukom proširujem kanal. Sad mogu da skinem lampu. Ostavljam je, tu su sveće. Klizam napred. Više ne vidim sveću da upalim ne mogu, uhvatile su se šibice. Šta sad?

Proći će vreme. Neću stići za novo. Vraćam se nazad, samo za trenutak, da dobavim nekako lampu, jer nesmem odustati. Osećam da me prošlost zove.

Teško je. Umorna sam. Predamnom se isprečila prkosna mo-drina jezera Banje. Duboko je i hladno, a na drugoj obli je nova odaja, neispitana. Kako stići do nje? Što ima u njoj? Koliko je voda godina svojim neumornim radom stvorila taj život? Na gumenom dušek u idem ka njemu. Voda me zapljuskuje, pozdravlja. Čujem njen šum. Ona mi kaže "istraživačko sretno".

Pružam mu promrzle ruke. Upoznajemo se. Znam da ćemo ovog časa biti prijatelji. Na jedan način mi smo to i sada. Pa zar nismo pomalo i stari znanci?

Vreme prolazi, ne osećam ga. Kroz vjigled u Maloj sali vidim zalazak sunca. I ono je došlo da se pozdravi sa nama pa će na po-činak. Verujem da to od vas možda niko nije doživeo, da vidi crve-ni krug u pećini kako se igra po belini ukrasa, kupa pred počinak u jezeru, a zatim odskakuće. Sve je postalo tamo. Lampa je umorna šhabo svetli. Veče je i moram da prekinem rad do sutra.

Presvlačim radnu uniformu, perem lice na reci i slatkim umorom žurim da stignem kući. Tu me čekaju novi poslovi. Moram deo prošlosti staviti na sigurno mesto. Ranac je sad teži. Žulje-vi na rukama su popucali. Nazebla sam.

Danas je subota! Otkad nisam videla korzo i igranku! To nije važno. Tamo su moji drugovi. Uostalom, videću ih u ponedeljak u školi. Sutra ću opet videti na ovom putu radjanje sunca, koje jutros nije bilo rdjavo.

Radujem se tom novom danu, opet ću moći u novo, staro koje ne sme biti zaboravljeno.

Ostajem u dilemi da im nisam narušila večni mir prošlosti.

"AMAZONKA"

VOJNICI-ISTRAŽIVAČI

Od Boška Djokovića dobili smo prvi prilóg za ovu rubriku:

Ovaj razgovor je vodjen dok sam bio vojnik. Sredjivao sam album sa slikama iz pećina kada je jedan od mojih drugova ušao u kancelariju. Odmah se zainteresovao gde su snimljene ove fotografije. Divio se prekrasnim pećinskim nakitima, pa sam ga ukratko upoznao sa radom našeg kluba. Dao sam mu jedan od novijih brojeva biltena. Zaključio sam da je veliki ljubitelj prirode. Rodom je iz okoline Kraljeva, a u civilstvu je radio kao predavač u ŠUP-u. Pomalo sam se čudio da je on kao elektro-inžinjer toliki ljubitelj prirode, da čovek koji se bavi tehnikom pokazuje toliko interesovanje za opšte istraživanje iz oblasti društvenih i prirodnih nauka.

Razgovor je počeo.

"Znaš Boško, ja sam ti dete sa sela. Rodjen sam u Studeničkom kraju, baš u selu Savovo. To ti je planinski kraj u kome se ljudi uglavnom bave stočarstvom, šumarstvom i zemljoradnjom. Ljudi su puni duha i viteštva. Znaju ti dobroćudni seljaci, inače vrlo oštromni, da očene svoju prošlost i svetle tradicije svojih pradedova. Čuvaju oni te vredne starine, prenose svojoj deci legende o junacima, događajima i znamenitim nestima. Pričaju o svom kraju o njegovoj prošlosti, o lozi i korenu iz kojeg su nastali.

Još kao osnovac pitao sam: Zašto se moje selo zove Savovo? Stari učitelj, inače dobar istoričar, počeo mi je pričati:

"Sv. Sava-Rastko, sin Nemanjin, srpski prosvetitelj još dok je bio Arhimanrit-starešina manastira "Studenica", na kraju ovog sela u jednom vrletnom kršu izgradio je malu crkvu i jednu Kulu-isposnicu. U nju se on povlačio po 40 dana svake godine, da bi tu, u miru i tišini, kalio svoj duh i spokojno razmišljao o svom narodu, o etici, filozofiji i svoje misli beležio. Tu je on kasnije napisao "Žitija Sv. Simeona"-biografiju svog oca Nemanje. U susednom selu je sagradio i otvorio prvu Srpsku školu u tadašnjoj državi Raškoj. To selo po prvom djaku dobilo je ime Djakovo. Sava je u te dane izlazio na planinu Čemerno i usput razgovarao sa meštanima i pričao im o potrebi opismenjavanja i školovanja njihove dece, o prosvećivanju ljudi.

Kasnije u spomen Velikom Savi selo se nazvalo Savovo.

To je prva legenda koju mi je ispričao o njegovom kraju.

- Ko te je podstakao da još više zavoliš oblast istraživanja?

"Imao sam sreću da uvek imam dobrog učitelja, kasnije nastavnika i profesora istorije i geografije, pa su oni podhranjivali moju ljubav prema istraživanju starina i običaja. Beležio sam sve legende, zapise, slika i razne ruševine, spomenike-krajputaše i sve što bi im se učinilo zanimljivim. Kasnije sam se preselio u selo Konarevo koje leži na mestu gde je nekada bio stari grad Janok pa sam i tu imao dosta materijala za istraživanje i proučavanje."

- Da li si imao ideju za osnivanje nekih klubova kao što su izvidjači, planinari i ferijalci?

"Ja sam odavno razmišljao o formiranju neke grupe amatera: arheologa, speleologa, etnologa i drugih istraživačkih sekcija. Tek sada sam saznao da već postoji takva organizacija. Ta vest me je mnogo obradovala. Valjevo je dalo mnogo vrednih ljudi, naučnika, vojskovođe, umetnika, književnika itd. pa me raduje što su mladi grada sa takvom tradicijom došli na ideju da osnuju prvi klub u zemlji. Vidim da ste imali snage i volje da istrajete na tom putu, i postigli ste dosta zavidnih rezultata. Moram vam reći da se divim vašim uspesima i želim vam da što više postignete na polju istraživanja naših prirodnih lepota. Raduje me to što ovaj klub podržavaju naši naj eminentniji stručnjaci među kojima su Tibor Sekelj i Milorad-Milošević-Brevinac. Vidim da ne želite da ostanete usamljeni u ovim akcijama, već težite da svi gradovi u našoj zemlji imaju jednu novu organizaciju, koju će mladi rado prihvatiti. Obećavam da ću po povratku iz vojske težiti da se ovaj klub i kod nas u Kraljevu osnuje. Ali prethodno moram tražiti vašu podršku. I nadam se da ćemo uspeti. Istina, delimično se ovakvim poslovima već bavi Istorisko arheološki arhiv i Etnološki muzej u Kraljevu, ali omladina uopšte nije uključena. Medjutim, ja mislim da je pored postizanja rezultata isto toliko važno da dobar deo posla padne na mlade ljude. Od mnogostrukog značaja je da se kod omladine probudjuje, podržava i usmerava mali istraživački smisao, jer u krajnjoj liniji oni su ti koji trebaju da nastave započeti rad, da polje delatnosti prošire i učine ga kvalitetnijim. Dakle akcije treba omasoviti, jer se samo iz masovnosti može očekivati kvalitet tj. uspeh.

Vaš Boško

GOST REDAKCIJE "ISTRAŽIVAČA"

Veče kao i svako drugo. Pred korzo svraćam u "Ministarstvo" kako popularno zovemo klupske prostorije. Na stepenicama srećem neke vesele momke iz gaune kojim su očigledno pošli u bioskop.

-Koga ima gore? - pitam.

-Mire je sam. Piše neka pisma. -Kažu mi oni.

Tako je skoro svako veče. Mire je uvek u Klubu. Spaja i šale "Biltene", sređuje dokumentaciju, novoprijavljenima objašnjava rad naših istraživačkih grupa.

-Pa taj Mire je "Katica za sve" u Klubu-reče neko.

-Stvarno je tako. Niko od nas ne provede toliko vremena na klupskim poslovima kao on-dodaje drugi pijuckajući sok iz prčojevog bifea. Za to vreme Mire je vodio sastanak turističke grupe.

-Ko je taj Mire?-zapitaće se neko. On je naš tehnički sekretar i "mandator" turističke grupe. On je ovoga puta i gost naše redakcije. Igrom slučaja i tu je dospao "slučajno" jer su predviđeni i gosti iznenada, iz raznoraznih razloga, "otpali" pa je Mire po nekom nepisanom pravilu "ušaltovao" i "popunio rupu".

Zanimljivo je čuti od njega kako je postao član Kluba. "Na jednom od sastanaka u Beogradu došao sam da slušam šta se radi. Sastanak je vodila Olivera. Po običaju ona upita:

-Ima li novih članova?

-Ima. Marković Slobodan hoće u službu za fotografiju - reče moj drug Sale koji je sedeo do mene i sa kojim sam i došao na sastanak. Tako "ilegalno" postadoh član Kluba. Sa prvom akcijom na kojoj sam učestvovao, beše to u Petnici maja 69. godine, moja odluka da svoj boravak u prirodi učinim korisnim kroz klupska istraživanja postala je definitivna."

Posle kraćeg vremena provedenog u foto-službi izabran je za tehničkog sekretara Kluba, dužnost koju je najnezahvalnije obavljati. Njegovim izborom "rak-rana" Kluba je "hirurški" uspešno otklonjena. Zato ga treba razumeti kada kaže:"Uloga tehničkog sekretara nije uloga već rad i samo rad, jer posla ima, "preko glave!"

Na Godišnjoj skupštini mandat mu ističe. Pitam ga zašto:

-Šta poručuješ svom nasljedniku na tom poštožaju?

-Pa, iz svog rečnika može slobodno da izbaci reč "korzo" za narednih godinu dana! Zašto? Od posla, koga će sigurno biti, neće stići ni da pomisli na to a pogotovu ne i da ga poseti. Za želje da ide u bioskop ili pozorište se može reći da su ravne utopističkim pogledima Tomasa Mora.

Većina članova je uočila sa kakvim entuzijazmom i kakvom voljom Mire obavlja svoje i "tudje" poslove pa ga je predložila za novog potpredsednika. Uvek skromni Mire je to odbio sa motivacijom da je to posao koji zahteva i kompletniju i pogodniju ličnost no što je to on sam.

Prošlog leta je sa faunom bio na Mljetu i uspešno obavljao dužnost fotografa. Kao da čita moje misli i kaže: "Mljet je uspeo u potpunosti, što se tiče rada na terenu, organizacije života u prirodi itd. Medjutim, zameram vođstvu faune što rezultati ni do dan-danas nisu sredjeni čime akcija gubi već svoje vrednosti.

Kako Mire uspešno obavlja i dužnost "mandatara" turističke grupe. U čemu on vidi dalju perspektivu "turista"?

-Kretanje sa "mrtve tačke" je uspeh sam po sebi. Trenutno grupa ima 2 člana i 14 kandidata od kojih će neke uskoro, jer su to radom zaslužili, postati članovi te će kadrovski problemi biti rešeni, što će omogućiti završavanje ranije dogovorenog posla sa Turističkim savezom Valjeva. verujem da ćemo ostvariti saradnju i sa službom za informisanje oko izdavanja publikacija i prospekata.

Razgovor vodio: B. Vićentijević

PROVERITE - TAČNO JE !

Pripremio: Sl. Raković

....Krokodili gutaju kamenje sa hranom koje im ostaje u stomaku, da bi održali telesnu težinu.

....Saguar, najveći od svih kaktusa, visok je do 15 metara a težak do dese tona....
Stablo saguara živi 200 god.

....Sunce je milion puta veće od zemlje, ali je samo 333 hiljade puta daleko.

....Prve naočare izumeo je Italijan Silvano D'Armato, pre 725 god.

....Noj može da trči brzinom od 70 km. na čas tj. maksimalnom brzinom voza na pruzi Valjevo-Beograd.

....Po mirisu, VUK oseti ČOVEKA na 300, DIVLJI VEPAR na 400 metara, a JELEN čak na KILOMETAR.

....ESKIMI jedu tako što prvo stave komad hrane u usta a zatim ga, uz same usne, odsecaju jednim snažnim zamahom noža.

....ČETVRTINA "Nepobedive armade"- čuvene španske Flote koja je krenula da osvoji Englesku sastojala se od DUBROVAČKIH brodova.

....KINFSKA azbuka se sastojala od šezdeset hiljada znakova. Najsiromašnija je HAVAJSKA azbuka, jer ima samo 12 slova: pet samoglasnika i suglasnike: H, K, L, M, N, P, B.

BIH, VIDFH, NAPISAH....

Odmah po dolasku u "seksi" uredjeni amfiteatar ŠCEO video sam da XXIV Izborna konferencija Saveza Omladine mora uspjeti! Zašto? Pitanje je deplasirano; ipak ću vam odgovoriti.

Čim je početak kasnio i više od 15 "akademskih" minuta sve je bilo jasno. Tradicija ni ovoga puta nije iznevarena; nijedna ovakva ili slična konferencija nije počela na vreme.

Posle rodoljubivih reči voljenog predsednika Tuda i druga Mije "glavne fore" iz "Krušika", pred mikrofone izadje izvesna drugarica Goca Dj. koja "špikerski" iščita pozdravni tekst omladine ŠCEO "Milica - Dara Pavlović". Jedino što mi ne beše jasno na ovoj, inače vrlo jasnoj omladinki, je marka žvakaće gume koju je ona, dosta elegantno, žvakala sve vreme čitanja teksta!

9¹⁵ - 9⁴³ ceremonija otvaranja, biranja i izbor, predlaganja i usvajanja radnih i neradnih tela bez kojih ni ova Konferencija ne mogaše ni prstom /predsedničkim!/ da mrdne.

9⁴⁴ - 10⁵ M.R. Tude počinje rodoljubivi govor-"Referat o narednim zadacima Opštinske organizacije SO Valjevo". Još na samom početku sam žalio što su uslovi rada novinara na ovom skupu slaba, bez simultanih prevodilaca, jer je Tude odmah počeo da troši "stranjske izraze i termine" koji su mi bili nejasni.

Traži se, i to energično, izgradnja Doma omladine kako bi se smanjio broj omladinaca sa, kako Tude reče, "asocijalnim ponašanjem". Nešto razmišljam da se i naš Klub svrsta u te "asocijalne tipove" ne bi li tako dobio bar "vurunu" za grejanje ako ne može i adekvatne prostorije.

Prosto je "neopišljivo" koliko prisutni delegati "pomno" prate izlaganje svog dosadašnjeg predsednika! Svi "ždrakaju" oko- lo ne bi li upoznali nešto novo /ili nekog novog/ i značajno, značajnije od referata predsednika Tuda koje je mandat istakao.

Konačno i jedna značajna misao: "Uloga omladine u proslavi 30 godina ustanka ne treba da ima manifestaciono, već RADNI karakter!" Tu smo ga /Tuda/ 'čekali. Na našim centralnim akcijama u julu mesecu će se raditi. Ipak ni to nije bilo dovoljno da se pomenemo uz izvidjačke marševe. Možda će se Tude "vaditi" da o tome nije bio obavešten. Pa kako će i biti kada je pre godinu i po dana poslednji put bio u našim prostorijama.

Po završetku prvog dela konferencije naš izveštač je, po ugledu na mnoge vidjenije goste, napustio istu.

Bio, video i napisao: Br. Vić. DŽAN

BILA JE ZABAVA, A NA ZABAVI

I tako stigismo i na Stavve ispod Medvednika, u postojbinu Birčanina. Dodjosmo u pravo preme, vreme slave Svetog Save.

Na Stavama vašar, vašar ko i svi ostali. Ljudi se uzmuvali, cure udesile, momci utegli... Ali, vašar polako prolazi, pa se svi spremaju za finale-zabavu.

I poče zabava, a na zabavi miraždžinke, udovice, raspuštenice, regruti, solunci, djaci i oni bez kojih zabave ne bi ni bile - svirači. Tek negde iz te gužve proviri Prčojev šešir, Mirov kačketic, ili Tomino belo kapče. Zatim prviri Željko, i po ko zna koji put pita za miraždžinku sa šumom. Mi se guramo, a u sredini Prčoje vodi kolo. Nakrivio šešir na jedno uvo, a ispod oboda vire samo vrh crvenog nosa i uši. Tamo negde na kraju kola Misa se isprasio između dve, onoakō bogatije jedre curice. Smešeći se, Prčoje ispod šešira gleda kako vodja igra po njegovom taktu. A gore visoko na stepenicama, stoji lepi Bora i posmatra društvo. Ponekad se nasmeši, pa se posle opet uozbilji i gleda, prosto ne trepće,

Ja i Bosanac ostavismo momke i devojke da se gledaju, Prčoja da vodi kolo, Mira da misli na paragrafe i podjosmo kod njegovog slavnog ujaka Slaje. Ali, kod Slaje nema ni zabave, ni svirača, ni devojaka i udovica pa se opet vratismo u dom.

A tamo, društvo se veseli po starom. Oni naši se okupi-
li odmah do ulaza pa spopali jednu stidnu, rumenu, crnooku le-
poticu.

Jedino Cuja i lepi Bora čute. Malo dalje od nas stoji
Misa sa onom od malopre. Stoje tako i gledaju se čuteći. Misa se
ućutao, kako Raka reče "ko da je na sastanku Predsedništva".

Bosanac i ja podjosmo malo u gužvu. Čujem nekog čičicu
kako pita:

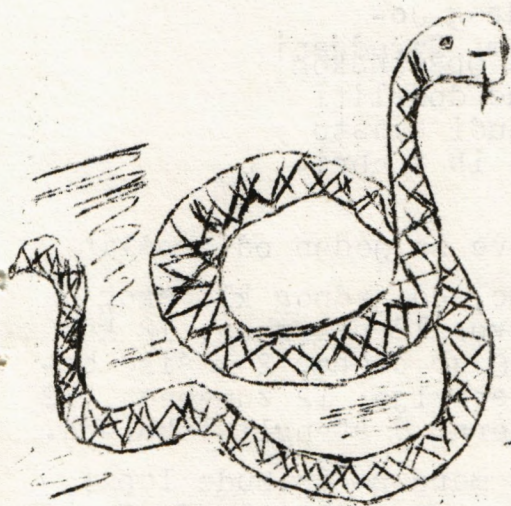
- Ko su ovi?

- Ma more, neki tamo od Valjeva, pa došli traže pećine-
odgovori mu jedan brka.

- Ja, ja, razumem, ali more šta će vode što ne idu u ta-
mo, ine..more Alpe!

Pera Pantić

PRVA AKCIJA NOVOG
VODJE ISHRANE

- Pi, pi, pi, pi...

mk. 72

ČOVEČE ... NE ... LJUTI ... SE ... ČOVEČE ... NE ... LJUTI ... SE ...

Nedavno se "zakače" Tomić Milisav -Sisoje, vodja speleologa i Mihajlo Trifunović-PRČOJE, sekretar ove grupe i klupski Bife-džija. Verbalni duel se završio jednom vrućom i nadasve demokratskom, ćuškom na Prčojevom potiljku. Na zimskoj akciji "Stave 71" Prčoje je vodio kolo na zabavi uz pratnju Grbinog orkestra. To mu je bila jedina šansa da pokaže Misi da ne mora uvek da igra kako on svira.

Vladisav R. Nedeljković
izabran u novi Opštinski
komitet Saveza Omladine
Valjevo!!!

Milomir Milošević, poznati omladinski aktivista, zbog godina, povlači se iz rada u omladinskoj organizaciji. Za dosadašnje zasluge na 24. Izbornoj konferenciji SO ga i nagradiše. Sve mu to nije smetalo da istom prilikom bude izabran u Medjuopštinsku konferenciju SO. To valjda nije omladinski već medjuomladinski forum.

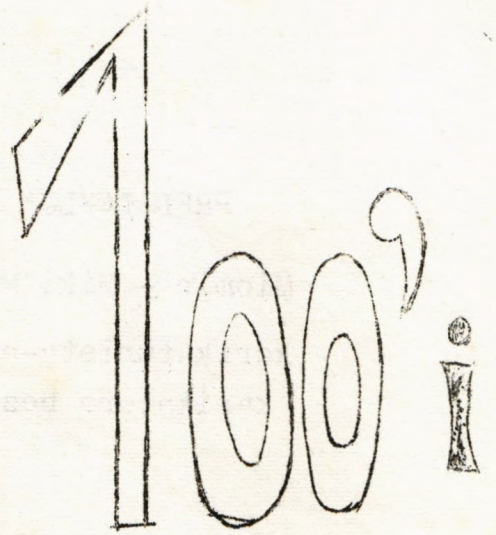
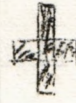
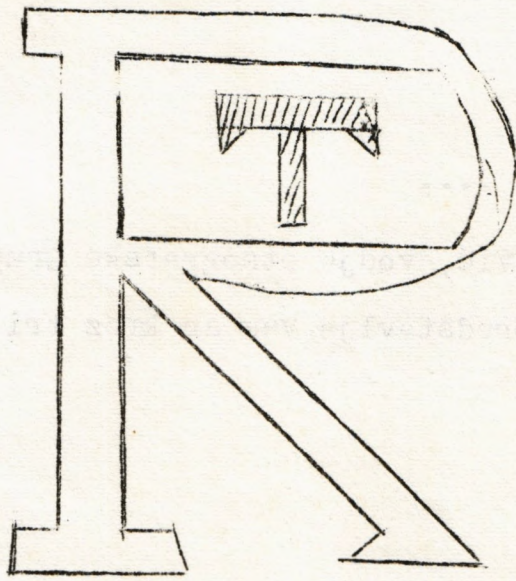
Na jednom sastanku grupe za proučavanje faune raspravljalo se o poboljšanju rada članstva. Neko predloži da shodno ranije izvršenoj podeli posla, odredjena podgrupa podje na RIBU. Preporučujemo im da požure dok "Sloga" nije i u "Zlatiboru" uvela KONZUMACIJU pa će troškovi istraživanja porasti.

Ćim Aleškić, član grupe za ishranu, je jedan od najboljih džudista u Valjevu. Nedavno je na izbornom takmičenju za juniorsko prvenstvo Jugosavije osvojio drugo mesto izgubivši samo jednu borbu od protivnika teškog preko 130 kilograma. Eh, pa zar mu ne pomože ni njegovih 110 kilograma.

Velibor Djordjević-Joe je prespavao tri poslednje akcije BABY grupe. A "bračni drug mu" Miodrag Jovanović-Milija ga zbog toga kazni oromenom. Uvredjeni Joe će da povede brakorazvednu parnicu kod Opštinskog suda u Valjevu. Kome će od njih dvojice sud dodeliti mušku a kome žensku decu? Čudni su naši ljudi umesto da pazi na decu Joe je izgleda, želeo i da ih "fabrikuje...,"

Naš predsednik Duca se, u Trpnju na Pelješcu odmarala i koncentriše za pisanje izveštaja o radu Kluba za Godišnju skupštinu. Plašimo se da od silnog koncentrisanja ne izgori na suncu. To je nezgodno jer izveštaji mogu da "pocrne"!

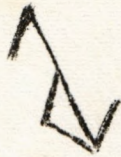
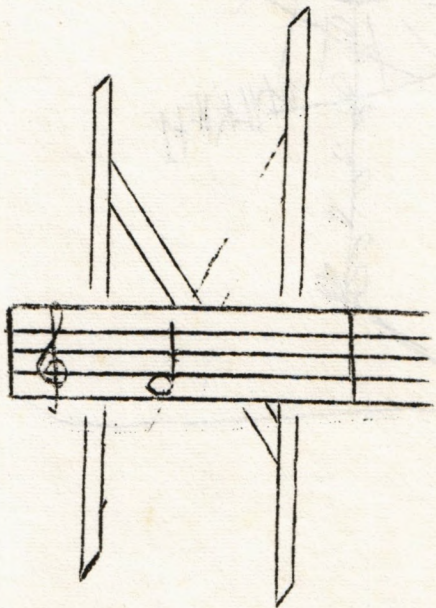
Uz ostale tekstove za jedan od prošlih "Biltena" dobismo, od jednog klupskog rukovodioca i ovo: 12 belanaca, 12 kašika šećera, 300 gr oraha, 2 kašike brašna. U fil se stavlja: 12 žumanaca, 12 kašika prah šećera, 5 štangli čokolade. Treba jedna ipo mera pa da bude lepa! Radi se o torti zvanj "REFORMA". Izgleda da je rukovodilac smislio novu meru za uspeh klupske reforme. Ne znamo samo da li će se svim članovima deliti po parče ili i ono "i po".

REBUS I

REŠENJA REBUSA DAJU POPULARNE NAZIVE JEDNE GRUPE KLUBA I JEDNOG, ČESTO POMINJANOG, ČLANA "

PERA

DŽVNE

”

PREDSTAVLJA VAM SE

Miomir - Miki Milivojević, vodja etnografske Grupe Kluba,
karikaturista-amater predstavlja vam se kroz tri svoje
karikature bez reči!

